

BULETIN ELECTRONIC

N. 28 | iulie – august 2016

ENERGIE ȘI BIOMASĂ

CUPRINS

60 de inițiative vor fi evaluate pentru a beneficia de fondurile europene ale Proiectului Energie și Biomasă pentru a-și racorda instituțiile publice la sisteme de încălzire pe biomasă

Școlile profesionale din Moldova au lansat instruirea la noi specialități - Silvicultor, Plante energetice și operator cazane pe biomasă

Invitație la training pentru jurnaliști din presa locală

46 de dosare au fost depuse la Competiția Moldova Eco Energetică, ediția 2016

Tinerii din Moldova aduc energie regenerabilă în comunitățile și familiile lor

60 de inițiative vor fi evaluate pentru a beneficia de fondurile europene ale Proiectului Energie și Biomasă pentru a-și racorda instituțiile publice la sisteme de încălzire pe biomasă

60 de inițiate din comunitățile locale au fost selectate pentru etapa de evaluare în rezultatul concursului organizat de PEBM în perioada 5–20 Iulie 2016. Decizia a fost luată de Comitetul de Selectare a proiectelor reunit în ședința din august curent. Comitetul de selectare este format din 9 membri reprezentanți ai ministerelor și instituțiilor cheie din sector, dar și ai donatorilor.

Solicitările pentru instalarea centralelor termice pe biomasa și panouri solare înaintate de instituțiile publice vor fi evaluate în mod participativ de membrii comunităților pentru a le pregăti și prezenta Comitetului de Selectare pentru aprobarea la etapa de investiții. Cererile de proiect elaborate de comunități vor fi analizate în corespundere cu criteriile de selectare, printre care capacitatea de a mobiliza comunitatea și resursele locale pentru a asigura contribuția financiară

de 15% din costul total al proiectului, fezabilitatea tehnică a clădirii propuse pentru încălzire, capacitatea comunității de a asigura instituția beneficiară cu biocombustibil calitativ, în cantități necesare și în conformitate cu cerințele de păstrare, implicarea comunității în procesul de elaborare a Cererii de Proiect și estimare a costurilor, precum și asigurarea centralei termice pe biomasă cu personal motivat pentru operarea durabilă a sistemului de încălzire.

Amintim că, în etapa a doua a Proiectului Energie și Biomasă, au fost instalate 29 au instalate centrale termice pe bază de biomasă solidă din fondurile europene ale Proiectului, iar 27 de instituții, beneficiare ale primei faze a Proiectului, vor primi finanțări pentru instalarea panourilor solare pentru furnizarea apei calde menajere.

Școlile profesionale din Moldova au lansat instruirea la noi specialități — Silvicultor, Plante energetice și operator cazane pe biomasă

Piața biocombustibilului s-a dezvoltat intens în ultimii ani, fiind utilizate tehnologii performante, care solicită personal calificat în domenii care, până recent, nu erau studiate în sistemul de învățământ specializat din Moldova. Sute de noi locuri de muncă atractive au fost create, începând cu procesarea biomasei agricole și terminând cu producerea, instalarea și operarea cazanelor pe biomasă.

Astfel, la inițiativa Proiectului Energie și Biomasă, au fost introduse cursuri pilot de predare a modulului „Plante energetice, sursă de energie regenerabilă” în școlile profesionale din Orhei și din satul Cuhureștii de Sus, raionul Florești, precum și a modulului „Centrale termice pe biocombustibil solid” în Școala profesională nr. 3 din municipiul Chișinău.

În cadrul cursurilor elevii au acces direct la tehnologiile studiate, în școli funcționând centrale termice pe bază de biomasă, iar la Orhei și Cuhureștii de Sus fiind sădite câteva hectare de plante energetice – salcie și salcâm energetic. Plantațiile de salcie și salcâm energetic vor fi întreținute de elevii școlii și vor oferi cunoștințe practice, utile pentru modulul „Plantele energetice – sursă de energie regenerabilă” din cadrul meseriei de silvicultor. Ajunsă la maturitate, salcia energetică va servi drept combustibil pentru încălzirea spațiilor

cantinei școlii din Orhei. Școala urmează a fi dotată în acest scop cu un tocător care va mărunți tulpina salciei, și cu o linie de producere a biocombustibilului solid. Combustibilul ecologic va fi utilizat la noua centrală termică ce va instalată la școala profesională, investițiile totale depășind 100.000 Euro acordați de Uniunea Europeană în cadrul Proiectului Energie și Biomasă.

Sunt mulți antreprenori care doresc să lanseze afaceri de plantații energetice în țară, dar, fiind un sector nou, se ciocnesc cu lipsa de specialiști bine pregătiți. Noul curs studiat de elevi răspunde noii cerințe pe piață și promovează dezvoltarea unei noi ramuri în sectorul energiei din biomasă”, afirmă Vladimir Brăgaru, proprietarul primei plantații energetice din R. Moldova.

În același timp, în Școala profesională nr. 3 din Chișinău a fost instalat un laborator modern, conectat la sistemul de încălzire termică pe biomasă, care are în dotare cazane pe biomasă de diferite tehnologii ce funcționează în regim real.

Studiile au loc în regim de circuit închis, care le permite elevilor să studieze întregul ciclu de producere – de la plantarea și îngrijirea plantelor energetice proprii, la procesarea biomasei pe propria linie de brichetare și încălzirea școlii la centrala termică pe bază de biomasă.

Profesorii din școlile profesional-tehnice au fost instruiți să predea noile discipline

În perioada 15-19 august, Proiectul Energie și Biomasa a instruit 10 profesori din școlile profesionale din Cuhureștii de sus, Florești, și Orhei cum să predea noile discipline educaționale dedicate sectorului energiei din biomasa, răspunzând astfel cererii de noi profesioniști solicitați în sectorul energetic.

Amintim că de la 1 septembrie, în aceste școli sunt predate în regim pilot disciplinele „Plante energetice, sursă de energie regenerabilă” și „Centrale termice pe biocombustibil solid”. Pentru acestea, au fost elaborate materiale de curs...

PICĂȚURA PURĂ

Consumul de pelete din lemn pe cap de locuitor în Suedia e de 20 de ori mai mare decât în SUA. Dacă fiecare american ar utiliza aceeași cantitate de pelete, consumul Statelor Unite ar atinge 60 de milioane de tone anual, triplând automat piața globală de pelete.

În perioada 16–18 septembrie, jurnaliștii din presa locală sunt invitați la un training privind cele mai bune practici de a relata despre combustibilul din biomasă

Proiectul Energie și Biomasă anunță înscrierea jurnaliștilor din mass-media locală în cadrul cursului de instruire privind informarea eficientă a consumatorilor și abordarea profesionistă a subiectelor ce țin de sectorul energetic și promovarea surselor de energie regenerabilă, în special a biomasei, la nivel național.

Cine? Jurnaliștii vor fi asistați de doi experți naționali: Oleg Stiopca – expert tehnic în Energie și Biomasă și Ludmila Andronic – expert în Jurnalism și Comunicare, care vor ajuta participanții să-și facă un tablou mai amplu despre starea curentă a sectorului energetic al Republicii Moldova, despre posibilitatea implementării diverselor tehnologii cu scopul diminuării dependenței de surse energetice externe, dar, în special, despre utilizarea biomasei ca cea mai importantă sursă alternativă de energie pentru țara noastră.

Când? 16 – 18 septembrie 2016.

Unde? Complexul Turistic „Costești”, s. Costești, raionul Ialoveni.

Important: Timp de două zile și jumătate, jurnaliștii vor avea posibilitatea să se informeze despre etapele/ pașii întreprinși în acest sector la nivel național, dar și care sunt noutățile și tendințele la nivel internațional. De asemenea, participanții vor fi antrenați într-o serie de jocuri de rol, exerciții practice și vizite de studiu la agenții economici și instituțiile publice, care au reușit deja să implementeze noile tehnologii pe bază de biomasă, la sfârșit de curs fiind capabili să:

- Redacteze materiale jurnalistice la subiectul „biomasă” din perspectivă economică, socială, ecologică și inovațională, utilizând termenii și conținutul specific;
- Evalueze posibilitatea implementării diverselor forme de energie cu scopul diminuării dependenței de surse energetice externe;
- Identifice resurse web și să utilizeze informația prezentată în limbaj accesibil pentru actorii sectorului energetic în bază de biomasă;
- Utilizeze tehnica „zoom out” și „zoom in”, „story telling” în scrierea articolelor etc.

În urma instruirii, jurnaliștii vor scrie câte un articol cu referire la vizita de studiu organizată în cadrul cursului, urmând să fie difuzat de către publicația/instituția pe care o reprezintă.

Pentru înscriere vă rugăm să trimiteți CV-ul dvs și optional un material propriu pe această tematică pe adresa electronică: galina.garaba@communications.md.

Pentru toți participanții vor fi rambursate cheltuielile de transport, în baza biletului de călătorie. Cursul este gratuit, fiind asigurată cazarea, alimentația și toate materialele necesare pentru curs.

46 de dosare au fost depuse la competiția moldova eco energetică, ediția 2016

46 de dosare s-au înscris în Competiția Moldova Eco Energetică, ediția 2016. Proiectele inovative în utilizarea și promovarea energiei regenerabile și a eficienței energetice au fost depuse de persoane fizice, instituții publice, companii private, reprezentanți ai societății civile, mass media, în perioada activă a concursului: 5 martie – 5 august a.c. Pentru examinarea cât mai minuțioasă, transparentă, profesionistă și deliberativă, în funcție de categorie, dosarele sunt examinate de către cinci paneluri de evaluare, formate din experți independenți și reprezentanți ai instituțiilor statului relevante domeniului energiei regenerabile și eficienței energetice. Dosarele depuse vor fi examinate în trei etape:

I- etapă: Evaluarea din oficiu;

II- etapă: Evaluarea în teren;

III- etapă: Evaluarea de către Consiliu și adoptarea deciziei finale.

Câștigătorii Competiției Moldova Eco Energetică 2016 vor fi anunțați și premiați în cadrul Galei Moldova Eco Energetică, care va avea loc în data de 2 decembrie curent.

Competiția Moldova Eco Energetică a ajuns în acest an la cea de-a șasea ediție, fiind cel mai mare concurs de premiere a inițiativelor de succes în domeniile energiei regenerabile și eficienței energetice. Scopul competiției este de a susține cele mai bune inițiative în producerea, transportul, distribuția și consumul eficient de energie din surse regenerabile, precum și în dezvoltarea și promovarea tehnologiilor moderne, a inovațiilor în domeniul energiei regenerabile și eficienței energetice.

Mai multă informație despre Moldova Eco-Energetică este disponibilă pe pagina web: www.mee.md

Concursul Moldova Eco Energetică este organizat de Agenția pentru Eficiență Energetică, sub egida Ministerului Economiei, la inițiativa și în parteneriat cu Proiectul Energie și Biomasă din Moldova.

Tinerii din Moldova aduc energie regenerabilă în comunitățile și familiile lor

Imaginați-vă o moară care reunește tehnologiile cunoscute de omenire încă din Evul mediu cu cele mai moderne cercetări și care este alimentată de la puterea vântului. Aceasta ar fi eficientă în producție și nu ar polua mediul înconjurător pentru că ar fi neutră din punct de vedere al emisiilor de CO₂. În plus, ar economisi resurse financiare, care în mod normal s-ar cheltui pe energia electrică. O astfel de macheta a construit Denis, 14 ani, din localitatea Baurci, UTA Gagauz-Yeri în cadrul Taberei de vară Energel, organizată în perioada 6-17 iulie de către Proiectul Energie și Biomasă, finanțat de Uniunea Europeană și implementat de Programul Națiunilor Unite Pentru Dezvoltare.

„Am construit această moară alimentată de la vânt, care nu poluează mediul înconjurător. Am lucrat patru ore la machetă, utilizând materialele pe care le aveam la îndemână – polistiren, carton, bețișoare de la înghețată... Pentru mecanismul de transmisie am folosit capace din plastic de la PET-uri, un șchiv și un motorăș de la o jucărie veche. Când voi reveni la școală, voi arăta această machetă colegilor, ca să afle și ei mai multe despre posibilitățile de a salva mediul înconjurător prin utilizarea energiei regenerabile”, povestește Denis, arătând macheta construită în cadrul Taberei de vară Energel.

Tabăra de vară a reunit 55 de copii din localitățile care au beneficiat de fonduri europene la instalarea centralelor termice în școli, în special din sudul Republicii Moldova, UTA Gagauz-Yeri și din stânga Nistrului, și care s-au alăturat inițiativei educaționale a Proiectului Energie și Biomasă. În tabără, copiii au avut parte de diverse instruirii și activități interactive, de la dezbateri, masterclassuri de upcycling – reutilizarea deșeurilor, construcție de machete a tehnologiilor eco, la salubritatea spațiilor verzi din împrejurime.

„Sunt impresionată de entuziasmul copiilor, precum și de cunoștințele lor în materie de energie regenerabilă, dar și de soluțiile cu care vin pentru a dezvolta energia regenerabilă și a păstra mediul ambiant mai curat la ei acasă. Păstrând același spirit de parteneriat cu autoritățile din Moldova, sunt convinsă că putem avansa mai departe și atinge unul din importantele obiectivele globale, cel de a asigura accesul la energie accesibilă, viabilă, sustenabilă și modernă pentru fiecare”, susține Dafina Gercheva, Reprezentantă rezidentă PNUD Moldova, Coordonatoare Rezidentă ONU în R. Moldova, care a vizitat, împreună cu mai mulți oficiali școala de vară Energel.

Pentru a participa la tabără au fost selectați cei mai activi elevi din școlile în care se predă cursul opțional „Energie regenerabilă”. Acesta a fost introdus în curiculă, la inițiativa Proiectului Energie și Biomasă, în anul 2011 și a fost studiat, pe parcursul anilor, de peste 22 de mii de elevi în 370 de școli din țară. Cursul răspunde schimbărilor din societate atât la nivel de conținut, focusându-se pe energia regenerabilă, cât și la nivel de organizare, fiind un curs interactiv și modern. Școlile participante au fost dotate cu echipamente pentru a participa la webinare săptămânale, conduse de experți în domeniul bioenergiei, cluburi pentru discuții; au fost organizate vizite pe teren la stațiile termice care funcționează pe bază de biomasă instalate în instituțiile publice cu sprijinul PEBM; prezentări în fața liderilor din comunitate despre beneficiile generate de energia verde produsă local; pregătirea și distribuirea foilor volante cu mesaje de promovare a energiei verzi și colectării corecte a deșeurilor, adresate societății și membrilor comunității.

„Educația de calitate stă la baza dezvoltării unui stat și este una din prioritățile Strategiei Moldova 2020. Ministerul Economiei susține inițiativa de succes demarată de Proiectul Energie și Biomasă de a studia în școli cursul de energie regenerabilă și eficiență energetică. Rezultatele acesteia impresionează și demonstrează că tinerii sunt cei care aduc schimbarea în comunitățile și familiile lor prin propriul exemplu și propria convingere”, afirmă Valeriu Triboi, viceministru al Economiei.

În cadrul inițiativei educaționale, profesorii școlari, preponderent cei de biologie, fizică, științe, chimie și geografie, au fost moderatorii principali ai acestor activități educaționale. Profesorii au beneficiat de un program tematic de instruire despre principiile SER și EE. În cadrul atelierelor de lucru de orientare, toți profesorii au primit un set cuprinzător de materiale didactice, inclusiv broșura educațională, Ghidul pentru profesori, precum și literatură de suport, materiale audio și video. În urma testării și acceptării materialelor educaționale de către elevii și profesorii din primele 106 școli participante, obiectul “Surse de energie regenerabilă” a fost introdus în lista disciplinelor opționale pentru elevii din clasele a V-a – IX-a printr-o Ordonanță a Ministerului Educației 2013, iar în anul 2015, cursul a fost inclus în Curricula Națională pentru cursurile opționale de instruire.

Proiectul Energie și Biomasă a fost structurat complex și prevede nu doar instalarea centralelor termice pe biomasă în localitățile rurale, ci și promovarea schimbărilor de comportament, astfel încât comunitățile, și mai ales tinerii, să cunoască tehnologiile prietenoase mediului și să devină promotori ai acestora. Totodată, în cea de a doua fază, Proiectul s-a focusat pe UTA Gagauz-Yeri, regiunea de sud și cea transnistreană.

„Sunt bucuros să văd la Tabăra de vară și tineri din stânga Nistrului care au învățat, de rând cu semenii lor din regiunea de sud a țării, despre metodele de producere a energiei din surse regenerabile și utilizarea eficientă a acesteia. Extraordinar este faptul că an de an tabăra de vară ENERGEL demonstrează cât de importantă este energia sustenabilă pentru planetă, dar și cât de distractivă poate fi aceasta și că fiecare dintre noi poate fi parte a procesului de schimbare a modului în care consumăm energia, copiilor revenindu-le un rol cheie”, a declarat Ambasadorul UE în R. Moldova, Pirkka Tapiola.

În cele cinci ediții ale sale, tabăra de vară ENERGEL a întrunit peste 330 de copii din toată țara. Sustenabilitatea instruirilor din Tabăra de vară este asigurată prin activitățile ulterioare ale elevilor, care trebuie să întreprindă activități educaționale cu

semenii lor în comunități sau școli. Totodată, a fost creată o rețea de voluntari în domeniul energiei verzi, 25 de tineri promotori ai energiei regenerabile fiind implicați în organizarea și desfășurarea Festivalului Sun Da-i Fest, a Zilei Naționale a Tineretului în Moldova, Zilelor ONU în Moldova.

Inițiativa educațională este desfășurată în parteneriat cu Ministerul Educației, Agenția pentru Eficiență Energetică, Institutul de Formare Continuă și Centrul Republican pentru Copii și Tineret "Gutta-Club".

Proiectul „Energie și Biomasă” este un proiect de trei ani: 2015–2017. Proiectul are un buget total de 9,41 milioane Euro acordați de Uniunea Europeană și este implementat de Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare.

Buletinul electronic este produs de Proiectul Energie și Biomasă 2. Proiectul are un buget total de 9,41 milioane Euro, acordați de Uniunea Europeană, și este implementat de Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare în perioada 2015–2017.

Opiniile exprimate în publicație nu reflectă neapărat punctul de vedere al Uniunii Europene și al PNUD Moldova

Contacte:

str. Sfatul Țării 29, etaj 3, bir. 304
Chișinău, Moldova.
Tel.: (+373 22) 839985
Tel./Fax: (+373 22) 839983
www.biomasa.md
e-mail: ina.zglavuta@undp.org